

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 7 Ιουλίου 2023
(OR. en)

Διοργανικός φάκελος:
2023/0211 (COD)

11604/23
ADD 2

EF 230
ECOFIN 756
UEM 231
CONSOM 268
CODEC 1322

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	29 Ιουνίου 2023
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	SWD(2023) 234 final
Θέμα:	ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ που συνοδεύει τα έγγραφα Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του ψηφιακού ευρώ και Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την παροχή υπηρεσιών ψηφιακού ευρώ από παρόχους υπηρεσιών πληρωμών που έχουν συσταθεί σε κράτη μέλη που δεν έχουν νόμισμα το ευρώ και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1230 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το καθεστώς νόμιμου χρήματος των τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε ευρώ

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - SWD(2023) 234 final.

σνημμ.: SWD(2023) 234 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 28.6.2023
SWD(2023) 234 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

που συνοδεύει τα έγγραφα

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
για τη θέσπιση του ψηφιακού ευρώ

και

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
σχετικά με την παροχή υπηρεσιών ψηφιακού ευρώ από παρόχους υπηρεσιών πληρωμών
που έχουν συσταθεί σε κράτη μέλη που δεν έχουν νόμισμα το ευρώ και για την
τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1230 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του
Συμβουλίου

και

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
σχετικά με το καθεστώς νόμιμου χρήματος των τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε
ευρώ

{COM(2023) 364 final} - {COM(2023) 368 final} - {COM(2023) 369 final} -
{SEC(2023) 257 final} - {SWD(2023) 233 final}

Ανάγκη ανάληψης δράσης

Η ψηφιοποίηση και οι νέες τεχνολογίες διαμορφώνουν όλο και περισσότερο τη ζωή των Ευρωπαίων πολιτών και την ευρωπαϊκή οικονομία, και η τάση αυτή αντικατοπτρίζεται επίσης στις πληρωμές. Τα μετρητά είναι η μόνη μορφή χρήματος κεντρικής τράπεζας που διατίθεται μέχρι στιγμής στο κοινό, αλλά δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν στον ψηφιακό τομέα. Αυτό σημαίνει ότι για ένα αυξανόμενο ποσοστό πληρωμών, οι πολίτες και οι επιχειρήσεις δεν έχουν πλέον τη δυνατότητα να επιλέγουν χρήμα κεντρικής τράπεζας. Επιπλέον, οι πολίτες και οι επιχειρήσεις στρέφονται όλο και περισσότερο προς τα ιδιωτικά ψηφιακά μέσα πληρωμής, μεταξύ άλλων και σε περιπτώσεις στις οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν μετρητά. Η απουσία ψηφιακού νομίσματος κεντρικής τράπεζας λιανικής στη ζώνη του ευρώ μπορεί να υπονομεύσει σταδιακά τη νομισματική κυριαρχία του Ευρωσυστήματος. Η έλλειψη ευρέως διαθέσιμου και χρησιμοποιήσιμου χρήματος κεντρικής τράπεζας στην ψηφιακή εποχή θα μπορούσε επίσης να μειώσει την εμπιστοσύνη προς το ιδιωτικό χρήμα, η οποία βασίζεται στη μετατρεψιμότητα με χρήμα δημόσιας κεντρικής τράπεζας στην ονομαστική αξία. Τέλος, η ψηφιακή οικονομία χρειάζεται επίσης ένα ψηφιακό νόμισμα κεντρικής τράπεζας χωρίς κινδύνους για τη στήριξη της βιομηχανίας 4.0 και του διαδικτύου 3.

Πιθανές λύσεις

Οι υφιστάμενες ή σχεδιαζόμενες δημόσιες (π.χ. άμεσες πληρωμές) ή ιδιωτικές πρωτοβουλίες της ΕΕ βασίζονται στη χρήση ιδιωτικών μορφών χρήματος και, ως εκ τούτου, δεν αντιμετωπίζουν το υποκείμενο ζήτημα όσον αφορά τη μορφή και τη διαθεσιμότητα χρήματος κεντρικής τράπεζας. Αντιθέτως, το πρόβλημα μπορεί να αντιμετωπιστεί με μια ψηφιακή έκδοση χρήματος κεντρικής τράπεζας, δηλαδή το ψηφιακό ευρώ που θα διατίθεται για πληρωμές λιανικής.

Κάθε νέα μορφή χρήματος κεντρικής τράπεζας που διατίθεται στο ευρύ κοινό, μαζί με τραπεζογραμμάτια και κέρματα σε ευρώ, θεσπίζεται και ρυθμίζεται ως προς τα βασικά χαρακτηριστικά της με κανονισμό της ΕΕ με βάση το άρθρο 133 της ΣΛΕΕ.

Η παρούσα ανάλυση αξιολογεί τις επιπτώσεις της θέσπισης του ψηφιακού ευρώ και της ρύθμισης των βασικών χαρακτηριστικών του σε σχέση με τον γενικό στόχο της διασφάλισης ότι το χρήμα κεντρικής τράπεζας που εκδίδεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) μπορεί να στηρίξει την οικονομία της ΕΕ στην ψηφιακή εποχή, διασφαλίζοντας παράλληλα τον ρόλο των μετρητών. Επιπλέον, λαμβάνει υπόψη δύο ειδικούς στόχους: 1) την ενίσχυση της νομισματικής εδραίωσης του ευρώ στην ψηφιακή εποχή, διασφαλίζοντας ότι το χρήμα κεντρικών τραπεζών τόσο στην υλική όσο και στη μελλοντική ψηφιακή μορφή του είναι ευρέως διαθέσιμο και αποδεκτό από τους χρήστες στη ζώνη του ευρώ και προσαρμόζεται στις ανάγκες τους, ενώ διατηρείται παράλληλα η χρηματοπιστωτική σταθερότητα, και 2) την ενδυνάμωση της ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας της ΕΕ με την αύξηση της ανταγωνιστικότητας του ευρώ έναντι άλλων νομισμάτων, ψηφιακών νομισμάτων κεντρικών τραπεζών (CBDC) τρίτων χωρών και άλλων ιδιωτικών μέσων πληρωμής που δεν εκφράζονται σε ευρώ.

Υπάρχουν διάφορες επιλογές για την εφαρμογή του ψηφιακού ευρώ. Οι προτεινόμενες επιλογές εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να ρυθμιστεί το ψηφιακό ευρώ ώστε να επιτύχει τους στόχους πολιτικής, εξισορροπώντας παράλληλα τις βασικές αντισταθμίσεις: i) να καταστεί δυνατή η ευρεία χρήση, με παράλληλη διασφάλιση του θεμιτού ανταγωνισμού με τις λύσεις πληρωμών του ιδιωτικού τομέα, ii) να προστατεύεται η ιδιωτικότητα με παράλληλη διασφάλιση της ιχνηλασιμότητας, iii) να διασφαλίζεται ευρεία χρήση με παράλληλη προστασία της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της παροχής πιστώσεων και iv) να υποστηρίζεται η διεθνής χρήση με παράλληλη μείωση των κινδύνων για τις χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ και το Ευρωσύστημα.

Επιπτώσεις της προτιμώμενης επιλογής

Με βάση τη σύγκριση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της συνοχής, ο ακόλουθος συνδυασμός επιλογών κρίθηκε ο προτιμώμενος:

- Παροχή καθεστώτος νόμιμου χρήματος στο ψηφιακό ευρώ με την υποχρέωση αποδοχής του από όλους τους δικαιούχους, αλλά με αιτιολογημένες και αναλογικές εξαιρέσεις (επιλογή 1γ) και προαιρετικές ή στοχευμένες ρυθμίσεις υποχρεωτικής διανομής (επιλογή 1ε/στ). Για να αποφευχθεί η υπερχρέωση των εμπορών, θα πρέπει να καθορίζονται ανώτατα υποχρεωτικά ανώτατα όρια με βάση μεθοδολογία που καθορίζεται από τον νομοθέτη και αναπτύσσεται από την ΕΚΤ. (επιλογή 1η). Για να εξασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ όλων των μορφών δημόσιου χρήματος, προτείνεται επιπλέον να ρυθμιστεί το καθεστώς νόμιμου χρήματος των μετρητών σε παράλληλη νομοθετική πρόταση.
- Πρόβλεψη υψηλού επιπέδου προστασίας της ιδιωτικότητας για μικρής αξίας μη επιγραμμικές πληρωμές εγγύτητας μέσω της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με την ταυτότητα των χρηστών κατά το άνοιγμα λογαριασμών με ψηφιακό ευρώ σε παρόχους υπηρεσιών πληρωμών, αλλά χωρίς γνωστοποίηση δεδομένων συναλλαγών σε παρόχους υπηρεσιών πληρωμών, ενώ οι επιγραμμικές πληρωμές θα αντιμετωπίζονται ως ιδιωτικά ψηφιακά μέσα πληρωμής σύμφωνα με τις ισχύουσες απαιτήσεις ΚΕΧ/ΧΤ (επιλογή 2γ, 2δ).
- Μείωση του κινδύνου για τη χρηματοπιστωτική αποδιαμεσολάβηση και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, παρέχοντας στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα τη δυνατότητα να καθορίζει και να εφαρμόζει εργαλεία για τον περιορισμό της λειτουργίας αποθήκευσης αξίας του ψηφιακού ευρώ (επιλογή 3β).
- Διάθεση του ψηφιακού ευρώ για πρώτη φορά σε φυσικά και νομικά πρόσωπα που διαμένουν ή είναι εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ, καθώς και σε επισκέπτες (επιλογή 4γ), αλλά πιθανή επέκταση σε μεταγενέστερο στάδιο σε κράτη μέλη εκτός της ζώνης του ευρώ και τρίτες χώρες, με την επιφύλαξη συμφωνιών και/ή ρυθμίσεων με την Ένωση και/ή την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ώστε να μετριαστούν οι κίνδυνοι για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και τη νομισματική κυριαρχία τόσο του Ευρωσυστήματος όσο και χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ. (επιλογή 4β).

Ο εν λόγω συνδυασμός επιλογών θα αποφέρει διάφορα οφέλη. Οι χρήστες θα έχουν περισσότερες επιλογές και μεγαλύτερη ασφάλεια όσον αφορά τις αποφάσεις για τις πληρωμές τους, καθώς θα μπορούν επίσης να χρησιμοποιούν χρήμα κεντρικής τράπεζας, και όχι μόνο χρήμα εμπορικών τραπεζών, σε ψηφιακές πληρωμές. Επιπλέον, θα επωφεληθούν από τη διατήρηση της εμπιστοσύνης στο νομισματικό σύστημα που παρέχεται από την ψηφιακή νομισματική εδραίωση, η οποία τελικά στηρίζει επίσης την άσκηση και την αποτελεσματικότητα της νομισματικής πολιτικής της και, ως εκ τούτου, συμβάλλει στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και σε ένα σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον. Ένα εύχρηστο ψηφιακό ευρώ θα ενισχύσει τη χρηματοπιστωτική ένταξη στην ψηφιοποιημένη κοινωνία. Οι έμποροι θα έχουν επίσης περισσότερες επιλογές και θα επωφελούνται από τον μεγαλύτερο ανταγωνισμό στην πανευρωπαϊκή αγορά πληρωμών, ιδίως όταν διαπραγματεύονται με παρόχους υπηρεσιών πληρωμών του ιδιωτικού τομέα. Οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών (ΠΥΠ) θα μπορούν να διανέμουν στους πελάτες τους το ψηφιακό

ευρώ, να δημιουργούν τέλη και να προσφέρουν πρόσθετες καινοτόμες υπηρεσίες με βάση το ψηφιακό ευρώ. Επιπλέον, το ψηφιακό ευρώ θα στηρίζει την ανοικτή στρατηγική αυτονομία με τη δημιουργία ενός νέου συστήματος πληρωμών που θα είναι πιο ανθεκτικό έναντι πιθανών εξωτερικών διαταραχών. Το ψηφιακό ευρώ θα μπορούσε επίσης να στηρίζει τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις για μελλοντικές περιπτώσεις χρήσης στη βιομηχανία 4.0 και στο διαδίκτυο 3, παρέχοντάς τους μια δημόσια εναλλακτική λύση για πληρωμές υπό όρους. Όσον αφορά τον διεθνή ρόλο του ευρώ, ενώ το ψηφιακό ευρώ θα επικεντρωθεί, σε πρώτο στάδιο, στη ζώνη του ευρώ, σε μεταγενέστερο στάδιο θα μπορούσε να προβλεφθεί η χρήση εκτός της ζώνης του ευρώ, υπό την προϋπόθεση ότι θα περιορίζονται επαρκώς οι κίνδυνοι για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και τη νομισματική κυριαρχία. Έτσι θα μπορεί στη συνέχεια να προωθηθεί το εμπόριο και να μειωθούν οι συναλλαγματικοί κίνδυνοι.

Το κόστος εφαρμογής της πρωτοβουλίας θα βαρύνει το Ευρωσύστημα, τους εμπόρους και τους ΠΥΠ. Το Ευρωσύστημα θα πρέπει να επενδύσει στη δημιουργία της υποδομής για το ψηφιακό ευρώ (επιγραμμική και μη επιγραμμική), συμπεριλαμβανομένων των υποδομών δικτύου και διακανονισμού. Το εφάπαξ κόστος για τους ΠΥΠ θα περιλαμβάνει την προσαρμογή των συστημάτων περιβάλλοντος χρήστη (εφαρμογές, διαδικτυακή τραπεζική, ΑΤΜ), των συστημάτων υποστηρικτικών λειτουργιών (συμπεριλαμβανομένων του πληρωτή και του δικαιούχου (αποδέκτη) και της ενοποίησης με τα συστήματα διακανονισμού και διαχείρισης λογαριασμών), καθώς και την προσαρμογή των διαδικασιών AML/KYC, καταπολέμησης της απάτης, λογιστικής και άλλων επιχειρηματικών διαδικασιών. Οι έμποροι θα πρέπει να επωμιστούν το κόστος ώστε να καταστήσουν τα τερματικά τους ικανά να δέχονται και τις πληρωμές με ψηφιακό ευρώ. Για λόγους αναλογικότητας, η προτιμώμενη επιλογή προβλέπει εξαιρέσεις από την υποχρεωτική αποδοχή για ορισμένες κατηγορίες δικαιούχων, υπό την προϋπόθεση ότι οι έμποροι και οι ΜΚΟ που αποδέχονται ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής του ιδιωτικού τομέα θα πρέπει επίσης να αποδέχονται πληρωμές με ψηφιακό ευρώ. Ενδέχεται επίσης να υπάρξουν κάποιες δαπάνες εκπαίδευσης των καταναλωτών, όπως και το κόστος μάθησης που συνδέεται με τις διαδικτυακές τραπεζικές συναλλαγές ή τις νέες εφαρμογές.

Η πρωτοβουλία θα συνεπάγεται επίσης ορισμένες λειτουργικές (επαναλαμβανόμενες) δαπάνες. Το Ευρωσύστημα αναμένεται να επιβαρυνθεί με δαπάνες που σχετίζονται π.χ. με τη λειτουργία του συστήματος του ψηφιακού ευρώ, την εμπορική προώθηση της πρωτοβουλίας, την εκπαίδευση των καταναλωτών και των εμπόρων, την παροχή υποστήριξης στους πελάτες και τη λειτουργία της υποδομής ΤΠ. Οι ΠΥΠ θα πρέπει να επωμιστούν το κόστος εργασιών, όπως η σχετική υποστήριξη πελατών, η ΚΕΧ/ΧΤ και οι έλεγχοι απάτης, καθώς και η διαχείριση συναλλαγών. Ενδέχεται επίσης να επηρεαστούν τα έσοδα από τέλη και τόκους των ΠΥΠ. Οι έμποροι θα πρέπει να καταβάλλουν τα τέλη συναλλαγών και τα ετήσια τέλη συντήρησης και αδειοδότησης των οικείων τερματικών POS. Ωστόσο, είναι εύλογο να θεωρηθεί ότι το κόστος αυτό δεν θα είναι υψηλότερο από τα τέλη/τις δαπάνες των υφιστάμενων μέσων πληρωμής (κυρίως μετρητών και χρεωστικών καρτών) που θα αντικαταστήσει το ψηφιακό ευρώ. Οι πολίτες θα μπορούν να επωφεληθούν από τις υπηρεσίες «βασικής χρήσης» του ψηφιακού ευρώ δωρεάν και να καταβάλουν τέλη συναλλαγών για πρόσθετες υπηρεσίες, τα οποία αναμένεται επίσης να είναι συγκρίσιμα με το κόστος των

υφιστάμενων μέσων πληρωμής. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στη νομοθεσία που θα διασφαλίζει την αναλογικότητα των τελών που επιβάλλονται σε εμπόρους.

Οι πληρωμές με ψηφιακό ευρώ θα ενέχουν παρόμοιους κυβερνοκινδύνους, κινδύνους ΤΠ και άλλους λειτουργικούς κινδύνους με τα υφιστάμενα συστήματα πληρωμών. Επιπλέον, το Ευρωσύστημα ενδέχεται να αντιμετωπίσει αυξημένους κυβερνοκινδύνους και λειτουργικούς κινδύνους ως εκδότης του ψηφιακού ευρώ. Τα ζητήματα που αφορούν την κυβερνοασφάλεια αντιμετωπίζονται με την ισχύουσα και την επικείμενη νομοθεσία στην οποία θα υπόκεινται επίσης οι πληρωμές με ψηφιακό ευρώ. Αυτό περιλαμβάνει τις απαιτήσεις στο πλαίσιο της PSD2, της πράξης για την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα (DORA)¹ στις οποίες θα υπόκεινται οι ΠΥΠ και της πράξης για την κυβερνοανθεκτικότητα. Επιπλέον, το Ευρωσύστημα αναμένεται να υπαχθεί στον νέο κανονισμό για την κυβερνοασφάλεια που πρότεινε η Επιτροπή τον Μάρτιο του 2022².

Συνολικά, από την εκτίμηση προκύπτει το συμπέρασμα ότι τα μακροπρόθεσμα οφέλη ενός καλά σχεδιασμένου ψηφιακού ευρώ με κατάλληλες διασφαλίσεις αντισταθμίζουν το κόστος του. Επιπλέον, το κόστος της μη ανάληψης δράσης ενδεχομένως να είναι πολύ αυξημένο.

¹ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα του χρηματοοικονομικού τομέα και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009, (ΕΕ) αριθ. 648/2012, (ΕΕ) αριθ. 600/2014 και (ΕΕ) αριθ. 909/2014 [EUR-Lex - 52020PC0595 - EL - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

² Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό μέτρων για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας στα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης https://commission.europa.eu/publications/proposal-cybersecurity-regulation_en